

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΟΙ ΑΘΗΝΑΪΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΠΡΟ 82 ΧΡΟΝΩΝ

ΟΙΟΙΟΙ είνε οι πιστεύοντες ότι ο εξευρωπαϊσμός της αθηναϊκής κοινωνίας είνε φαινόμενον της ζωής των τελευταίων γενεών :

Όλίγα μόλις χρόνια έπειτα από την άνακήρυσιν των Αθηνών ως πρωτεύουσας του Κράτους, όταν ακόμη έβρουσαν και εις πλήρη δράσιν ακόμη οι άγωνιστάι τής: όνεξαρτησίας, κατά τά χρόνια της πρώτης νεότητος του Όθωνος και τής: Αμαλίας, αι Αθηναί ειλαν γίνεαι ήδη μιά ώραία ευρωπαϊκή γωνία. Ό πολιτισμός και ή πλήρης επικοινωνία με τά κέντρα της Ευρώπης ειλαν άρχισαι από τότε.

Θαυμασίτην ειλώνα της κοινωνίας των Αθηνών του 1843 όρειλομεν εις τόν: Άλεξίς ντέ Βιλόν που ειλεν έλθειε στην ελληνική πρωτεύουσα χάριν των πολιτικών γεγονότων του Σεπτεμβρίου του 1842 στα όποια όφειλετο τό πρώτο ελληνικό σύνταγμα.

Ό ντέ Βαλόν περιέγραφε αυτό τό ταξείδιτου στή μελέτη του γιά την κατάστασι τής: τότε Ελλάδος, "λλά κυρίως των Αθηνών, στην «Παγκοσμια Έπιθεώρησι» των Βρυξελλών. Μιλει γιά όλα τά πράγματα τά πολιτικά, τά κοινωνικά, τά κοσμικά, άναφέρει τόν ώραίο πύργο, τόν μόλις τότε χτισμένο στην Πεντέλη, τής δουκίσσης τής Πλακεντίας που διατηρούσε «τήν ίσθη φλόγα των φιλελλήνων» και μάς δίνει μιά γεμάτη από ενδιαφέρον περιγραφή των κοσμικών Αθηνών. Δέν έλειπαν από την νέα εκείνη κοινωνία ούτε οι ευρωπαϊκοί μεγάλοι χοροί. Ό ντέ Βαλόν έπεσεσάς Αθηννας κατά τά καρναβάλια του 1843. Από τό περιγραφικό του ήμερολόγιο παίρνουμε την ώραία αυτή σελίδα.

«Την ίδια μέρα της άφιξέω μου στας Αθήνας, έδέχθηκα μιά πρόσκλησι γιά ένα χορό γιά τό βράδυ.

Αυτή ή πρόσκλησι, μ' εύχορίστησε. Θά προσέφερε στην περιέργειά μου μιά νέα ίκανοποίησι. Χωρίς άλλο ή μικρή πρωτεύουσα του βασιλέω Όθωνος δέν έμοιαζε με τας υπερόχους Αθηννας που ειλχα τόσο πολύ όνειροπολήσει. Αλλά δέν θά ειλχα τό σπουδάσω τά ενδιαφέροντα ήθη των συγχρόνων Αθηναίων που μου ήσαν έντελώ: νέα ; Με αυτήν την έλπίδα έπήγα σόν χορό πιστεύοντας ότι οι άνθρωποι θά με άποζημιώων με τής ανατολίτικες εμφανίσεις τους.

Ένα άμαξι με έπήγε σού άφιτριώνόσ μου. Κατά την έντελώσ παρισινή μόδα δύο μεγάλα φώνα τοποθετημένα άπάνω από την πόρτα τής εισόδου έλαμπαν γιά τούς προσκεκλημένους. Στην εισοδο ένας θεράπων με μεγάλη λιβρέα έσπευσε νά με βοηθήση νά βγάλω τό καυτό μου. Ένας άλλος με άνήγγειλε από άρχεκά ώραιο σαλόνι τό επικλωμένο κατά τό γαλλικό τρόπο. Όταν έμπηκα ή συγγέντρωσις ήταν ήδη πλήρης.

Οι άνδρες ήσαν όμοιομορφα ντυμένοι με μαύρο έπίσημο ρούχο και κυκλοφορούσαν στή μέση του σιλονιού. Η κυρίες ντυμένες χωρίς εξαίρεσι ευρωπαϊκά εκάθηγο στά καθίσματα. Όταν συνήλθα από την πρώτη έκκλησι και από τό πρώτο στενόχωρο συναίσθημα που έχει κανεις όταν μπαινι σ' ένα σαλόνι όπου φαντάσεται πως είνε ξένος, εκύτταξα με προσοχή τά πρόσωπα.

Έμεινα σάν ζαλιμένος. Έγνώριζα σχεδόν όλον τόν κόσμο. Αυτές τής φυσιογνωμίες τής ειλχα ιδει εκάτο φορές. Που ; Δέν ήξερα στην αρχή. Αλλά ή άναμνήσις μου έφωτίσθησαν σιγά-σιγά, κι άνεγνώρισα ένα διπλωμάτη γνώριμο από τά παρισινά κασεναία, έπειτα έναν άξιωματικό του ναυτικού, και ύστερα νέους Έλληνας που ειλχαν εκπαιδευθη στή Γαλλία και που ήσαν συμμαθητές μου. Μεταξύ των γυναικών δέν ύπηρχε καμμιά σχεδόν που νά μην ειλχε περάση τουλάχιστον ένα χειμώνα στό Παρίσι. Η κομψότης τους ήταν άψογη. Κάθε βδομάδα φθάνουν στόν Πειραιά τά πιά φρέσκα μοντέλα τής Παρισινής μόδας και τά φιγουρίνα.

Γιά νά δοθι μιά ιδέα του μοντερνισμού του κομψού κόσμου των Αθηνών άρκει ν' άναφέρω ένα χαρακτηριστικό γεγονός. Μιά Παρισινή κυριε που ή καλλονή της είνε περίφημη στό Παρίσι και που εύρέθηκε σ' τής Αθηννας στής: ήμέρες που ειλμουν κι εγώ, ειλχε κάμει τό ταξείδι τής Ανατολής γιά ν' άγοράση στόφες ανατολίτικες και γιά νά σπουδάση τά ώραία σμυρνιώτικα κεφαλοδέματα. Όταν ήρθε τό πρώι ή όλη γυναικεία κοινωνία των Αθηνών άνησύχησε πως θά βρισκόταν

καθυστερημένη άπέναντι της. Αλλά τό βράδυ σέ μιά έσπερίδα όπου ήσαν κι αυτές και εκείνη, ή τουλίεττα τής παρισινής λεαινης βρέθηκε λιγότερο τής μόδας από τά φορέματα των κυριών των Αθηνών. Ό χορός άρχισαι σιγά σιγά. Έχόρεψαν ελαφρότατα και χωριτωμένα γεριμανικου; χορούς με μοσαική του Στράους. Η έσπερις ήταν πολυ εύθυμη. Αλλά από χόωμα τοπικό δέν ύπηρχε ούτε σιγά. Καμμιά λεπτομέρεια δέν έθύμιζε την Ανατολή. Τά γαλλικά ήταν ή μόνη γλώσσα που μιλούσαν. Με μιά φράσι θά μπορούσε κανεις νά περαση από ένα κομψό μέγαρο τής: όδοσ Αγιού Λαζάρου (ό δρόμος τής τότε παρισινής; άριστοκρατίας) στό άθηναϊκό εκείνο σπιτι χωρίς ν' άντιληφθι καμμιά διαφορά.

Η ύψηλη κοινωνία των Αθηνών είνε πολυ ειλκυστική, γεμάτη ζωή και πρό παντός πολυ εύθυμη. Τόν χειμώνα καθώσ και την άνοιξι, οι χοροί, αι δεσιώτες, τι γεύματα διαδέχονται τό ένα τό άλλο χωρίς διακοπή. Ένας Ιταλικός θίασος; άρχεκά ύποκριτός, φθάνει τό φθινόπωρο στην Έλληνική πρωτεύουσα, άφου προυά τό καλοκαίρι με τά χειροκροτήματα των νυκτεπνεστηνων τής Σιώνης. Τά καρναβάλια είνε πολυ θαυμάσια. Τό καλοκαίρι παραθερίζουν παρές παρές στην Αίγινα ή στην Έλευσίνα.

Η κοσμικές συγκεντρώσεις στας Αθηννας γίνονται ότως σις μεγάλες ευρωπαϊκές; πόλεις; πολυπληθείς με μόνη τη διαφορά ότι εδω μεταξύ σούτου του κόσμου έχει άναπτυχθι μιά οικειότης άγνωστη στής: δικές μας κοινωνίες.

Αυτό δίνει στής έσπερίδες ένα ιδιαίτερο θέλητρο, αλλά καμμιά φορά προκαλει έπισόδια. Η συνάφεια κόσμου με περιουσία και θέσι διαφοροτική δημιουργει μικροζηλίεις που ξεσπουν καμμιά φορά άπάνω στην ώρα του χορού ή τής ύποδοχής. Στας Αθηννας, όπως σ' όλες τής μικρές; πόλεις νά σπίαται είνε, γιά νά τό πη κανεις έτσι, διαφανή. Η συνήθειες και ή ζωή του καθενός είνε γνωστά σέ όλους, και καθώσ λείπουν τά θέματα στής συζητήσις, μιλούν πολυ ό ένας γιά τόν άλλο.

Η εύκολία αυτή δίνει πολυ συχνά εύκαιρίες στην κακολογία. Τά χρονικά των Αθηναϊκών σαλονιών είνε πολυ πικάντικα και αυτά τά μαθίνει κανεις από την πρώτη ήμερα. Στην Ελλάδα, όπως παντού, βορσονται καλές ψυχές που δέν έχουν κανένα διαταγμό νά προσθέσουν στό όνομα κάθε γυναικας έναν ύποτο τίτλο κάτι σάν τό Ιταλικό καβαλιέρι σεργάντε. Αλλά τά Ιταλικά ήθη, πρέπει νά τό ειπω, άν και τά έχει δεχθι πολυ; κόσμος, συναντούν στην κοινωνία των Αθηνών πολλούς; έχθρούς.

Είνε λίγα χρόνια που μιά μεγάλη κυρία που δέν τής; άρεσε ή ειλαφρότης των ήθων. άπεράσισε νά τ' άναμορφώση. Έχαμε ξεκαθάρσιμα στόν άθηναϊκό κόσμο και δέν άνοιγε τό σαλόνι της παρά στην άψογη κοινωνία. Πολλοί νέοι επανεστήτησαν κατά τής νεας αυτής τάξεωσ πραγμάτων, και ή πειό ώραίες κυρίες δέν έφάνησαν ένθουσιασμένες με την κολιμβήθρα αυτή του πουριτανισμού. Η κυρία όμο; ειλχε τούς προσηλήτους; της στην άνημορφοτική της προσπάθεια και ή κοινωνία διηρέθη. Τό νέο σαλόνι ήταν τό πειό ένάερο των Αθηνών, αλλά εδημιουργήθη άμέσως; άλλο που ήταν τό πειό εύθυμο. Δυό κοίματα εσχηματισθησαν; άλλήλων, πράγμαπολυ συχνό στας Αθηννας γιά τό κάθε τι....»

Ό Άλεξίς ντέ Βαλόν γράφει ώραία πράγματα ακόμη γιά την αλή του Όθωνος και τής: Αμαλίας. Αλλά εκείνο που θά φανη παράδοξο εις πολλούς; σήμερι είνε ότι οι παππούδες μας και ή γαιγάδες μας που ειλχαν πολλά άλλα ώραία χαρακτηριστικά και στοιχεία που λείπουν από τούς; δρώντας σήμερα έγγόνους; και έγγονάς; τούς δέν ήσαν λιγότερο Ευρωπαϊκοί από μās; την άνοιξιν του 1843. Πρό όδόντα δύο όλοκληρών χρόνων.

Διονύσιος Α. Κόκκινος

Αθηναία άριστοκρατίας του 1843 (Ένδυμα χορού).

